

A Debreceni Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Debrecenben, a 2020. március 3. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A különösen nagy értékre elkövetett tartozás fedezete elvonásának büntette miatt vádlott ellen indított büntetőügyben az Egri Törvényszék mint másodfokú bíróság 2019. október 30. napján kihirdetett 3.Bf.328/2018/10. számú ítéletét helybenhagyja.

A felmentés folytán fennállnak a megtérítés feltételei.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az első fokon eljáró Egri Járásbíróság a 2018. szeptember 18. napján kihirdetett 2.B.49/2017/21. számú ítéletében a vádlottat bűnösnek mondta ki tartozás fedezete elvonásának büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban Btk.) 405. § (2), (3) bekezdés]. Ezért 1 év börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre és 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1500 Ft-ban, a végösszegét 300 000 Ft-ban állapította meg azzal, hogy azt meg nem fizetés esetén - a meg nem fizetett részét - fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. A ... Rendőrkapitányság által ... bü. számon lefoglalt ... alvázszámú ... traktor, ... vetőgép és a ... alvázszámú ... teleszkópos rakodó lefoglalását megszüntette és e gépeket kiadni rendelte a Zrt.1 részére. Kötelezte a vádlottat továbbá 14 960 Ft bűnügyi költség megfizetésére.
- [2] Az elsőfokú ítélet ellen a vádlott és a védő jelentettek be fellebbezést a bűnösség megállapítása miatt, felmentés érdekében.

- [3] Az ügyész nem élt jogorvoslattal.
- [4] Az Egri Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2019. október 30. napján, fellebbezési tárgyaláson meghozott 3.Bf.328/2018/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a vádlottat az ellene tartozás fedezete elvonásának büntette [Btk.405. § (2), (3) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette. Az eljárás során lefoglalt és az elsőfokú ítéleti rendelkezéssel érintett traktor, vetőgép és teleszkópos rakodó lefoglalását megszüntette és azokat ... vagyoni érdekelt részére kiadni rendelte. Megállapította, hogy az eljárás során felmerült 14 960 Ft büntügyi költséget az állam viseli. Ezen túl a vádlott elsőfokú ítéletben írt személyi adatai közül a születési helyét kijavította és rögzítette az érvényes személyazonosító igazolványának számát.
- [5] A másodfokú ítélet ellen az ügyészség jelentett be fellebbezést a vádlott terhére a felmentés miatt, a bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása érdekében. Indokai szerint a másodfokú bíróság által végzett kiegészítést követően a tényállás megalapozott. A törvényszék azonban tévesen mentette fel a vádlottat. A teleszkópos rakodó tekintetében ugyanis megállapítható a tartozás fedezetének olyan elvonása, mely részben meghiúsította a követelés kiegyenlítését. Kifejtette, hogy a szerződéskötések időpontjára tekintettel a büntetőjogi norma polgári jogi keretszabályai kapcsán a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban régi Ptk.) rendelkezéseit kell alkalmazni. A 262. § (6) bekezdésében foglaltakat a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, mert a vagyoni érdekelt a rendes gazdálkodás körében jóhiszeműen szerezte meg a mezőgazdasági gépet, így a jelzálog megszűnt, a tartozás kiegyenlítését ezért a vádlott az eladással részben elvonta. E gép értékét figyelembe véve, ezért indítványozta a vádlott bűnösségének megállapítását a Btk. 405. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő tartozás fedezete elvonásának büntetében. A bűnösség megállapítása mellett a vádlottal szemben pénzbüntetés kiszabására tett indítványt.
- [6] A ... Fellebbviteli Főügyészség a ... számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartva, indokait osztva a másodfokú ítélet megváltoztatására, a Btk. 405. § (1) és (2) bekezdése szerint minősülő tartozás fedezete elvonása büntetében a vádlott bűnösségének megállapítására, pénzbüntetés kiszabására és a büntügyi költség viselésére kötelezésre tett indítványt. Kifejtette, hogy a törvényszék által hivatkozott jogi érvekkel szemben a kialakult bírói gyakorlat szerint elvonás minden olyan magatartás, amely a tényállásban írt eredmény előidézésére alkalmas. Elvonásnak minősül a vagyon bármely, a felek megállapodásától eltérő hasznosítása, a vagyonátruházás, összességében minden olyan szerződésellenes magatartás, amelynek eredményeként a tartozás kiegyenlítése részben vagy egészben meghiúsul. Az elkövetés idején hatályos és alkalmazandó régi Ptk. 262. § (6) bekezdése értelmében a zálogjogi nyilvántartásban bejegyzett zálogjog megszűnik, ha a zálogtárgyat kereskedelmi forgalomban vagy a rendes gazdálkodás körében jóhiszemű vevő részére értékesítik. A vádlott a teleszkópos rakodó eladásával, a gép értékének erejéig nem csak szerződésszegést követett el, hanem meghiúsította a tartozás kiegyenlítését is, ezért a fentiek szerint a bűnösség megállapításának van helye.
- [7] A védő a főügyészi észrevételre tett 3. sorszám alatti észrevételében az ügyészi jogorvoslatot alaptalannak tartotta. Vitatta, hogy a keretbiztosítéki jelzálogjog megszűnt volna. A régi Ptk. 262. § (6) bekezdése nem alkalmazható, mert a vagyoni érdekelt nem jóhiszeműen szerzett tulajdont, mely feltétele a zálogjog megszűnésének. A zálogjog fennállását a végrehajtási eljárásban az ... Törvényszék másodfokú végzése is megerősítette. Utalt e körben a ... Ítéletábra ... számú ítéletében kifejtettekre, mely szintén a rosszhiszemű eljárást támasztotta alá. A rakodógépet mai napig terheli a

keretbiztosítéki jelzalog, így a hitelezői követelés fedezete változatlanul rendelkezésre áll, a jogosult zálogjogát bármikor gyakorolhatja. Alaptalan ezért az a vádlói állítás, hogy a rakodógép elvonásra került a vádlott által megkötött szerződéssel.

- [8] Az ítélet tábla a védelmi fellebbezéseket a Be. 599. § rendelkezései alapján, a Be. 617. §-ára figyelemmel nyilvános ülésen bírálta el.
- [9] A nyilvános ülésen az ügyész az átiratában foglaltakkal egyezően a másodfokú ítélet megváltoztatására tett indítványt.
- [10] A védő a másodfokú bíróság határozatának helybenhagyását indítványozta.
- [11] Az ítélet tábla elsődlegesen megállapította, hogy az ügyészség másodfellebbezése joghatályos.
- [12] A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) 615. § (1) bekezdése szerint ugyanis a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval *ellentétes döntése* esetén.
- [12] A Be. 615. § (2) bekezdés b) pontja értelmében ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság az elsőfokon elítélt vádlottat felmentette vagy vele szemben az eljárást megszüntette.
- [13] A Be. 615. § (3) bekezdése pedig kimondja, hogy a fellebbezés sérelmezheti
 - a) az ellentétes döntést,
 - b) illetve kizárólag a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezését vagy részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett.
- [14] A törvényi előfeltételek teljesültek, mert a másodfokú bíróság az elsőfokon elítélt vádlottat felmentette és a fellebbezés az ellentétes döntést, azaz a vádlott felmentését sérelmezte.
- [15] A harmadfokú bíróság a Be. 618. § (1), (2) bekezdése szerinti terjedelemben bírálta felül a megtámadott másodfokú ítéletet, valamint az azt megelőző első-és másodfokú eljárást.
- [16] Az eljárásjog felülbírálata során az ítélet tábla megállapította, hogy sem az elsőfokú, sem a másodfokú eljárásban nem valósult meg a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott abszolút és az ügydöntő határozat hatályon kívül helyezését eredményező eljárási szabálysértés. Az eljárást bíróságok a perrendi szabályokat megtartották.
- [17] A felülbírálat ezt követő szempontja, hogy a másodfokú ítélet tényállása megalapozott-e. A Be. 619. § (1) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság a határozatát akkor alapíthatja a másodfokú bíróság ítéletét képező tényállásra, ha az további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott, vagy az iratok tartalma alapján azzá tehető, s ekként a helyes tényállás megállapítható, avagy a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető. A harmadfokú bíróság azt vizsgálja, hogy a másodfokú bíróság által - akár javítás nélkül is, vagy módosítással - irányadónak tartott tényállás megalapozott-e (Kúria Bhar.III.1.201/2018/8. [32]-[34]).

- [18] A harmadfokú bíróság megállapította, hogy a másodfokú bíróság ítéletét képező tényállás döntően megalapozott, csak szűk körben tört el a bizonyítékként elfogadott iratok tartalmától [Be. 592. § (2) bekezdés c) pont]. Részbeni megalapozatlanságot jelent, hogy a vádlott által értékesített eszközök végrehajtási eljárásban történt lefoglalásának időpontja tévesen került megjelölésre (másodfokú ítélet 4. oldal 5. bekezdés).
- [19] Ezért az ítéletábra a Be. 619. § (3) bekezdésében írt jogkörében a tényállást hivatalból a következők szerint helyesbíti.
- [20] Az értékesített eszközöket a végrehajtó 2017. január 12. napján foglalta le.
- [21] A helyesbítés a sértett cég által az elsőfokú bírósági iratokhoz 18. sorszám alatt csatolt tájékoztatásának IX. mellékletéhez csatolt végrehajtói felhíváson alapszik.
- [22] A helyesbítéssel a másodfokú bíróság döntésén alapuló tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a harmadfokú eljárásban irányadó volt. Megjegyzendő, hogy a tényállás megalapozottágát egyébként az ügyészség nem támadta.
- [23] A bűnösség kérdésének felülbírálata során az ítéletábra megállapította, hogy a másodfokú bíróság a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján - mivel a vádbeli cselekmény nem bűncselekmény - a vádlottat törvényesen mentette fel. A tartozás fedezete elvonása büntettének törvényi tényállási elemei ugyanis nem valósultak meg.
- [24] Az elsőfokú és a másodfokú bíróság helytállóan alkalmazta az elbírálás során hatályos büntető törvényt, mert összevetve az általános és különös részi rendelkezéseket, rögzíthető, hogy a Btk. enyhébb elbírálást eredményez, mint az elkövetéskor hatályos, a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (rég. Btk.). A Btk. 2. § (2) bekezdés értelmében ezért az új büntető törvény alkalmazásának van helye.
- [25] Az ügyész a vádlottat a Btk. 405. § (2) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő tartozás fedezete elvonásának büntettével vádolta. A másodfokú bíróság területén működő ügyész indítványa szerint a bűncselekményt a vádlott kizárólag a teleszkópos rakodó által képviselt vagyron elvonásával követte el, ezért cselekménye a gép értékéhez igazodóan - mert a különösen nagy értéket nem érte el - a Btk. 405. § (2) bekezdése szerint minősül.

- [26] A bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek vizsgálatakor ugyanakkor nem mellőzhető a Btk. 405. § (1) bekezdésének elemzése, mert az elkövetési magatartás részleteit a (2) bekezdésben írt bűncselekmény tekintetében is e törvényhelyben szabályozza a jogalkotó.
- [27] A Btk. 405. § (1) bekezdése szerint, aki írásbeli szerződés alapján fennálló követelés fedezetül szolgáló vagyont részben vagy egészben elvonja, és ezzel a tartozás kiegyenlítését részben vagy egészben meghiúsítja a tartozás fedezete elvonásának bűncselekményét követi el (alapeseti törvényi tényállás).
- [28] Az irányadó tényállás alapján egyértelmű, hogy a vádlott által képviselt Kft.2 írásbeli kölcsönszerződéseket kötött a Zrt.1-vel, melynek biztosítéka volt a közjegyzői okiratba foglalt keretbiztosítéki jelzalog. A fedezetül szolgáló vagyont azonban a vádlott nem vonta el még részben sem.
- [29] A másodfokú bíróság megalapozottan osztva a megyei főügyészség érveit kifogástalanul megindokolta, hogy a teleszkópos rakodón kívüli gépek 2010. szeptember 30. napján történt értékesítésekor a Kft.2-nek nem volt olyan fennálló tartozása, melynek kielégítését a lekött eszközök eladásával a vádlott meg tudta volna hiúsítani, így e biztosítékokra kizárt a tartozás fedezete elvonásának megvalósítása.
- [30] Emellett a ... teleszkópos rakodó 2012. szeptember 17-i eladása sem ütközik a tartozás fedezete elvonásának törvényi tényállásába. A ... kölcsönszerződés 2011. március 18-i módosítását követően már kétségtelenül volt az adós társaságnak tartozása, melynek biztosítására létrehozott keretbiztosítéki jelzalog nem szűnt meg.
- [31] A másodfokú bíróság azt teljes körűen, színvonalasan megindokolta, hogy a keretbiztosítéki jelzalog jog fennállása az adásvétel ellenére miért biztosított fedezetet a kölcsönszerződésből eredő követelésre. A rakodót nem rongálták meg, nem semmisült meg, eladása pedig nem jelenti a tartozás kiegyenlítésének részbeni meghiúsítását sem. Az kétségtelen, hogy az eladás szerződésbe ütköző, melyért a polgári jog szabályai szerint a vádlott felelősséggel tartozik, azonban az eladás nem volt alkalmas a hitelezői igény kielégítésének meghiúsítására. Büntetőjogi szempontból pedig ennek van meghatározó jelentősége.
- [32] Annak eldöntésénél, hogy a büntető törvényi tényállás elemeit a vádlott kimerítette-e vagy sem, mellőzhetetlen a vonatkozó polgári anyagi jogi szabályok áttekintése.
- [33] A másodfokú bíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban Ptk.) hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptké.) 49. § (1) bekezdése alapján törvényesen állapította meg, hogy a polgári anyagi jogi

kérdések eldöntésénél a Ptk. 2014. március 15-i hatályba lépése előtt hatályos régi Ptk. szabályait kell alkalmazni, figyelemmel a szerződéskötések időpontjára.

- [34] Az ügyészi álláspont szerint a kölcsönszerződés biztosítékát képező zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett keretbiztosítéki jelzálog a régi Ptk. 262. § (6) bekezdésének előírása folytán megszűnt, mert a vádlott a zálogtárgyat a rendes gazdálkodás körében jóhiszemű vevő részére értékesítette. A zálogjog megszűnése pedig azt eredményezte, hogy a vádlott a tartozás fedezetét szolgáló vagyont elvonta s ezzel a tartozás kiegyenlítését részben meghiúsította.
- [35] A zálogjog megszűnése azonban nem állapítható meg. A régi Ptk. 262. § (6) bekezdése szerint a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett jelzálogjog megszűnik, ha a zálogtárgyat kereskedelmi forgalomban vagy rendes gazdálkodás körében jóhiszemű vevő részére értékesítik.
- [36] E törvényi előfeltételek azonban nem valósultak meg. A vádlott ugyanis nem kereskedelmi forgalomban s nem a rendes gazdálkodás körében értékesítette a zálogtárgyat fiának, vagyoni érdekeltnek, akinek jóhiszeműsége sem állapítható meg.
- [37] A Ptk. nem határozza meg a kereskedelmi forgalom fogalmát, sem azokat a szerződéseket, amelyeket a kereskedelmi forgalomban kötött és tulajdonjogot eredményező szerződésnek kell tekinteni. Általában azok a megállapodások sorolhatók-e körbe, amelyeket engedéllyel bíró természetes vagy jogi személy üzleti körén belül köt eladóként, bizományosként vagy akár lízingbeadóként a másik féllel (BH1997. 119.). A vádlotti társaság mezőgazdasági tevékenységet végző cég volt, nem engedéllyel bíró kereskedő, az ügylet nem sorolható üzleti körébe sem, ezért a kifejtettekre tekintettel elvethető, hogy a kereskedelmi forgalomban kötötték a szerződést.
- [38] A követett ítélkezési gyakorlat szerint a rendes gazdálkodás körébe az adós cégjegyzékbe bejegyzett, az adós létesítő okiratában szereplő tevékenységi körök gyakorlása során az üzletszerű gazdasági kapcsolatokban megkötött szerződések, s ezek alapján teljesített szolgáltatások tartoznak (BH2009. 248., BH2013. 310.,Ítéltábla ...). E szempontoknak nem felel meg a vádbeli adásvétel, a vádlott által a társaság termelőeszközét képező gép eladása a fiának nem minősíthető a rendes gazdálkodás körébe tartozó üzleti tevékenységnek.
- [39] vagyoni érdekelt részéről nem állapítható meg a jóhiszemű szerzés sem. A régi Ptk. 262. § (6) bekezdése szempontjából jóhiszeműnek az a személy minősül, aki a zálogjog fennállásáról nem tudott, vagy nem kellett tudnia. A vagyoni érdekelt azonban a keretbiztosítéki jelzálogszerződés megkötésének időszakában a Kft.2 vezető tisztségviselője volt, ezért az adott helyzetben az eladóval hozzátartozói viszonyban is álló vezető tisztségviselőtől elvárható gondosság tanúsítása esetén tudnia kellett a zálogjog fennállásáról. A *jogkérdés* kapcsán e körben utal a harmadfokú bíróság a Debreceni Ítéltábla Gf.III.30.379/2017/11. számú ítéletében foglaltakra.

- [40] A vevő jóhiszeműségének hiánya önmagában kizárja a zálogjog megszűnését, az előbb kifejtettek értelmében azonban sem a kereskedelmi forgalomban, sem a rendes gazdálkodás körében történő értékesítés nem állapítható meg.
- [41] Összegezve: a keretbiztosítéki jelzálogjog nem szűnt meg, így a ... számú, 2011. március 18. napján módosított kölcsönszerződésnek meg van a fedezete. Amint a másodfokú bíróság helyesen kiemelte, a zálogjog érvényesítését a vádlott nem akadályozta meg, a zálogjogosult pedig a végrehajtási eljárásba bekapcsolódott. A teleszkópos rakodó eladásával ezért a vádlott nem hiúsította meg részben sem a tartozás kiegyenlítését, azt ugyanis a keretbiztosítéki jelzálog változatlanul biztosítja.
- [42] A jelzálogjog megszűnésének hiányára vonatkozó kiegészítéssel a másodfokú ítélet indokolása teljes. A jogi indokolás egyéb részei kifogástalanok, azokkal az ítélőtábla mindenben egyetértett.
- [43] A lefoglalás megszüntetése mellett a három mezőgazdasági gép a vagyoni érdekeltnek kiadása törvényes a Be. 321. § (1) bekezdése alapján. Az érvényessé tett adásvételi szerződés alapján a vagyoni érdekelt ugyanis e dolgok tulajdonosa, ezért a vagyontárgyakat valóban részére kell kiadni.
- [44] Törvényes a bűnügyi költség viseléséről szóló rendelkezés is.
- [45] A kifejtettekre tekintettel az ügyészi fellebbezés aaptalansága miatt a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 623. § alkalmazásával helybenhagyta.
- [46] Megállapítja a harmadfokú bíróság, egyben figyelmezteti a vádlottat és a védőt, hogy a felmentés folytán a Be. 576. § (2) bekezdése és a terhelt, a meghatalmazott védő, valamint a büntetőeljárásban részt vevő egyéb személyek díjáról és költségéről szóló 19/2018. (VI.28.) IM rendeletben foglaltak szerint fennállnak a megtérítés törvényi előfeltételei. Az állam az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésétől számított egy hónapon belül - a jogszabályban meghatározott mértékben - megtéríti a vádlott költségét, továbbá a meghatalmazott védőjének díját és költségét.

Debrecen, 2020. március 3.

Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó József sk. előadó bíró,
Dr. Diószegi Attila sk. bíró

Záradék: Az Egri Törvényszék 3.Bf.328/2018/10. számú ítélete a Debreceni Ítélőtábla Bhar.IV.703/2019/5. számú végzése által a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2020. március 3.

. Hágér Tamás sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hiteléül:

Kiadó.